

GENEL GEREKÇE

Temel hak ve özgürlüklerin daha etkin korunması, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığının geliştirilmesi, hukuki güvenliğin güçlendirilmesi, adalete erişimin kolaylaştırılması, makul sürede yargılanma hakkının gözetilmesi, yargıya güvenin artırılması ve insan odaklı hizmet anlayışının geliştirilmesi, günümüzde ana ilke ve değerler olarak kabul edilmektedir. Ülkemizde 2002 yılından günümüze kadar aralıksız bir şekilde süregelen reform iradesi de bu ilke ve değerlerin geliştirilmesinin somut bir tezahürüdür.

2009, 2015 ve 2019 yıllarında açıklanan yargı reformu strateji belgeleriyle reform çalışmaları ivme kazanmıştır. Katılımcı bir anlayışla, uygulayıcı hâkim ve savcılar, baro temsilcilerinin, akademisyenlerin, sivil toplum kuruluşları ile birçok paydaşın görüşü alınarak Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından 23 Ocak 2025 tarihinde açıklanan 4. Yargı Reformu Strateji Belgesinde “Türkiye Yüzyılı Adaletin Yüzyılı” hedefi doğrultusunda “hukukun üstünlüğünü esas alan, gecikmeyen ve öngörülebilir bir adalet sistemi” vizyonu ön plana çıkarılmıştır.

Önceki reform belgelerinin devamı ve tamamlayıcısı durumunda olan 2025-2029 dönemini kapsayan ve 5 amaç, 45 hedef ve 264 faaliyetin yer aldığı yeni reform strateji belgesiyle, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığının daha da güçlendirilmesi, hukuki güvenliğin kuvvetlendirilmesi, yargılamaların makul sürede tamamlanması, çözüm merkezli ve öngörülebilir bir adalet sisteminin oluşturulması, yargılama usullerinin sadeleştirilerek verimliliğin artırılması, yargıya ilişkin güven ve memnuniyetin yükseltilmesi, onarıcı ve telafi edici adalet uygulamalarının yaygınlaştırılması, ceza adalet sisteminin etkinlik ve caydırıcılığının tahkim edilmesi hedeflenmiştir.

4. Yargı Reformu Strateji Belgesi esas alınarak hazırlanan bu Kanun Teklifiyle, doğrudan insan hayatına dokunan yenilik, uygulama ve düzenlemelerin hayata geçirilmesi öngörülmektedir.

5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 1 inci maddesinde, kişi hak ve özgürlüklerini, kamu düzen ve güvenliğini, hukuk devletini, kamu sağlığını ve çevreyi, toplum barışını korumak ve suç işlenmesini önlemek Kanunun amaçları arasında sayılmıştır. Buna göre, toplumsal barışı korumak ve yeni suçların işlenmesini önlemek bakımından ceza kanunları önemli bir görev ifa etmektedir.

Suçlar için öngörülen ceza miktarı, ceza hukukunun evrensel temel ilkeleri ve Anayasanın konuya ilişkin kurallarına aykırı olmamak kaydıyla, ülkenin sosyal ve kültürel yapısı, ahlaki değerleri ve ekonomik hayatın gereksinimleri göz önüne alınarak belirlenen ceza politikasına göre düzenlenmektedir. Bu bağlamda, hangi suça ne ölçüde yaptırım uygulanacağı ve hangi hallerin ağırlaştırıcı veya hafifletici sebep olarak kabul edileceği Türkiye Büyük Millet Meclisinin takdirindedir.

Ceza hukuku, suç faillerine işlediği fiilin ağırlığına göre belirli bir yaptırım uygulamak suretiyle yeniden suç işlenmesini önlemeyi ve toplumun suçtan korunmasını amaçlamaktadır. Anayasa Mahkemesinin birçok kararında belirtildiği üzere, hukuk devletinde yer alan ceza hukuku kuralları önleme ve iyileştirme amaçlarına uygun olarak ölçülü, adil ve orantılı olmalıdır. Suç ile ceza arasında adalete uygun bir oranın bulunup bulunmadığının belirlenmesinde; bu ihlalin toplumda yarattığı infial ve etki, kişiler üzerinde oluşturduğu tehlike, zarar verenin kişiliği ile verilen zararın azlığı veya çokluğu, suçun işlenme oranındaki artış veya azalma gibi faktörlerin dikkate alınması gerekmektedir.

Şiddet, sosyal hayatta farklı şekillerde karşımıza çıkabilmektedir. Kişilerin fiziksel şiddete maruz kalmadan hayatlarını devam ettirmesi, toplumsal huzurun sağlanması bakımından önem arz etmektedir. Birçok ulusal strateji belgesinde yer verildiği üzere şiddetin her türlüyle sıfır tolerans ilkesi çerçevesinde mücadele edilmesi gerekmektedir. Şiddet

fiilleriyle mücadele etmenin en önemli yöntemlerinden biri de etkili bir ceza hukuku korumasının sağlanmasıdır. Bu kapsamda, suç işlenmesini önlemek, caydırıcılığı sağlamak ve toplumsal huzuru tesis etmek amacıyla şiddet içeren bazı suçların cezalarının artırılması öngörülmektedir.

Son yıllarda trafikte kişilerin can ve mal güvenliğini tehlikeye atan eylemlerin arttığı bilinen bir gerçektir. Nüfus ve araç sayısına bağlı olarak artan ulaşım yoğunluğu sebebiyle gerçekleşen trafik kazaları önemli sayıda kişinin ölümüne veya yaralanmasına yol açmakta; aynı zamanda ciddi ekonomik zararları da beraberinde getirmektedir. Bu durum dolaylı olarak toplumsal huzur ve düzenin bozulmasına neden olmaktadır. Toplumun büyük bir çoğunluğunun her gün içerisinde bulunduğu trafik düzeninin sağlanması; kamunun güvenliği, kişilerin yaşamı ve vücut bütünlüğü ile malvarlığının korunması bakımından önem arz etmektedir. Bu kapsamda Teklifte, trafik düzenini bozan eylemlerle daha etkin mücadele edilmesi ve kişilerin trafikteki can ve mal güvenliğinin sağlanması amacıyla bazı suçların cezalarının artırılması ve unsurlarının yeniden belirlenmesi öngörülmektedir.

Bunun yanı sıra toplumsal düzenin ve kişilik haklarının korunmasına hizmet eden ceza normlarının düzenlenmesi ve yaptırıma bağlanması, arzu edilen amaca ulaşılması bakımından tek başına yeterli değildir. Suç olarak kabul edilen ve bir yaptırıma bağlanan fiillerle etkili mücadelenin sağlanması aynı zamanda etkili bir infaz sisteminin varlığıyla mümkün olacaktır.

İnfaz hukukunda temel amaç, hüküm giymiş suç faillerinin belirlenen ceza miktarlarına göre bir süre toplumdan uzaklaştırılması ve bu suretle toplumun suç ve suçlulara karşı korunması, hükümlülerin yeniden suç işlemesinin engellenmesi, topluma kazandırılmalarının teşvik edilmesi ve kanunlara duyarlı hale gelmelerini sağlamaktır.

5/4/2012 tarihli ve 6291 sayılı Kanunla 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanuna eklenen 105/A maddesiyle, infaz sistemimize giren ve hükümlülerin cezalarının koşullu salıverilme tarihinden önce belirli bir sürenin denetimli serbestlik altında toplum içinde infazına imkân veren yeni bir infaz rejimi kabul edilmiştir. Bu rejim, belirli şartları taşıyan hükümlülerin, topluma uyum sağlamalarının kolaylaştırılması ve yeniden suç işleme risklerinin azaltılması için kişiye göre belirlenmiş denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle, koşullu salıverilme tarihinden bir yıl önce ceza infaz kurumundan tahliye edilmelerini ifade etmektedir. Bu infaz rejimi vasıtasıyla hükümlülerin; yeniden suç işleme risklerinin azaltılması, sosyal hayata hazırlanmasına imkân sağlanması, tahliye şartlarına uyumunun gerçekleştirilmesi ve toplumsal kurallara uyma becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Mevcut düzenlemeye göre, açık ceza infaz kurumlarına ayrılan veya ayrılmayı hak eden her hükümlü, verilen ceza miktarına bakılmaksızın bir yıllık maktu denetimli serbestlik süresinden yararlanmaktadır. Bu durum, belli bir miktara kadar olan hapis cezaları bakımından hükümlülerin ceza infaz kurumlarında çok kısa bir süre kalmalarına neden olmaktadır.

Teklifle yapılması öngörülen düzenlemeyle, bir yıllık maktu denetimli serbestlik süresi bakımından bir değişiklik öngörülmemekle birlikte, miktarına bakılmaksızın hapis cezası alan tüm hükümlülerin aldıkları cezayla orantılı şekilde belirli bir süre ceza infaz kurumunda kalması sağlanarak, cezanın ıslah amacının gerçekleşmesi hedeflenmektedir.

Ceza ve ceza muhakemesi hukukunda insana değer veren düşüncenin etkinlik kazanmasıyla birlikte infaz rejimlerinde hükümlünün iyileştirilmesine ve topluma yeniden kazandırılmasına yönelik birçok düzenleme yapılmıştır. Hapis cezalarının konutta, hafta sonu veya geceleyin infazı şeklinde düzenlenen özel infaz usullerinin kapsamının dar olması, bu usullerin uygulanmasını zorlaştırmaktadır. Özel infaz usullerinin daha etkili uygulanmasını sağlamak amacıyla kapsamının genişletilmesi ve koşullarının yeniden belirlenmesi gerekmektedir.

Anayasa Mahkemesi tarafından hukuki belirlilik ve öngörülebilirlik ilkeleri yönünden yeterli bir güvence sağlamadığı gerekçesiyle 1512 sayılı Noterlik Kanununun disipline ilişkin hükümleri ile kanun yolu başvurusunda karar tarihindeki parasal sınırın esas alınmasının hükmün denetlenmesini talep etme hakkına sınırlama getirdiği gerekçesiyle 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun ilgili hükümleri hakkında iptal kararı verilmiştir. Yine Anayasa Mahkemesince 5718 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun ile 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun bazı düzenlemelerinin iptaline karar verilmiştir. Anayasa Mahkemesince verilen iptal kararlarının oluşturacağı hukuki boşluğun doldurulması ve uygulamada yaşanabilecek tereddütlerin giderilmesi amacıyla düzenleme yapılması zorunluluğu ortaya çıkmıştır.

Teklif, yukarıda açıklanan gerekçelerle hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Maddeyle, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapılmakta ve maddenin üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır.

Anayasa Mahkemesinin 4/12/2024 tarihli ve E: 2023/182; K: 2024/203 sayılı kararıyla, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun ek 1 inci maddesinin istinaf veya temyiz kanun yoluna başvurulabilecek kararların belirlenmesinde ilk derece mahkemesince veya bölge adliye mahkemesince nihai kararın verildiği tarihteki parasal sınırın esas alınmasına ilişkin hükmü ihtiva eden ikinci fıkrasında yer alan “341 inci, 362 nci ve” ibaresinin iptaline karar verilmiştir.

Anayasa Mahkemesi söz konusu kararında, kanun yoluna başvuru açısından parasal değer (kesinlik sınırı) güncellenirken, dava konusu mal ya da alacağın değerinin güncellenmemesi nedeniyle enflasyondan dolayı oluşan külfetin tamamının davanın taraflarına yükletilmekte olduğu ve tarafların kanun yoluna başvuramamaları nedeniyle katlanacakları külfet ile yargılamanın en az maliyetle ve en kısa zamanda sonuçlandırılması yönündeki kamusal yarar arasındaki dengenin taraflar aleyhine bozulduğu, kişilere aşırı bir külfet yükleyen düzenlemenin hükmün denetlenmesini talep etme hakkına orantısız ve ölçüsüz bir sınırlama getirdiği sonucuna ulaşmıştır.

Teklifle, Anayasa Mahkemesinin iptal kararı uyarınca 6100 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinde değişiklik yapılmakta olup, aynı gerekçelerle bu maddede de düzenleme yapılmaktadır. Buna göre kanun yoluna başvuruda dava tarihindeki parasal sınırların esas alınacağı kabul edilmektedir. Islahla miktar artırımı yapılan hallerde de davanın açıldığı tarihteki parasal sınırlar esas alınacaktır.

Maddenin üçüncü fıkrası, ikinci fıkrada yapılan değişiklikle birlikte uygulama kabiliyeti kalmadığından yürürlükten kaldırılmaktadır.

MADDE 2- Maddeyle, 1512 sayılı Noterlik Kanununun 125 inci maddesi değiştirilmektedir.

Anayasa Mahkemesinin 5/11/2024 tarihli ve E: 2024/185, K: 2024/178 sayılı kararıyla, Kanunun 125 ve 126 ncı maddeleri iptal edilmiş ve kararın Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Söz konusu iptal kararı, 17/12/2024 tarihli ve 32755 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

Anayasa Mahkemesi; Kanunun 125 ve 126 ncı maddelerinde disiplin cezası uygulanabilecek hâllerin sayılması ve disiplin cezalarının da gösterilmesine rağmen disiplin suç ve cezaları arasında yeterli bağlantının kurulamadığı, disiplin cezasını gerektiren eylemin gerçekleşmesi durumunda fiil ve hareketin niteliğine göre disiplin cezalarının verilmesinde bu ölçütün muhataplar açısından yeterli bir hukuki güvence sağlamadığı, işlenen disiplinsizlik eylemi ile tayin edilen disiplin cezası arasında adil bir dengenin gözetilmesini temin edecek gerekli ve yeterli mekanizmaların bulunmadığı, verilecek disiplin cezaları bakımından keyfi yorum ve uygulamalara karşı hukuki güvencenin sağlanamadığı gerekçeleriyle mevcut hükümlerin iptaline karar vermiştir.

Düzenlemeyle, Anayasa Mahkemesinin iptal kararının gerekçesi nazara alınarak madde değiştirilmektedir.

Buna göre noterlerin sıfat ve görevlerinin gereklerine uymayan hâl ve hareketlerde bulunduğu tespit edilmesi üzerine, durumun niteliğine ve eylemin ağırlık derecesine göre 126 ncı maddede yazılı disiplinsizlik eylemleri ve disiplin cezaları kapsamında noterlere ceza verileceği hüküm altına alınmaktadır.

MADDE 3- Maddeyle, 1512 sayılı Kanunun 126 ncı maddesi değiştirilmektedir.

Anayasa Mahkemesinin 5/11/2024 tarihli ve E: 2024/185, K: 2024/178 sayılı kararıyla, Kanunun 125 ve 126 ncı maddeleri iptal edilmiş ve kararın Resmi Gazete’de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Söz konusu iptal kararı, 17/12/2024 tarihli ve 32755 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Anayasa Mahkemesi; Kanunun 125 ve 126 ncı maddelerinde disiplin cezası uygulanabilecek hâllerin sayılması ve disiplin cezalarının da gösterilmesine rağmen disiplin suç ve cezaları arasında yeterli bağlantının kurulamadığı, disiplin cezasını gerektiren eylemin gerçekleşmesi durumunda fiil ve hareketin niteliğine göre disiplin cezalarının verilmesinde bu ölçütün muhataplar açısından yeterli bir hukuki güvence sağlamadığı, işlenen disiplinsizlik eylemi ile tayin edilen disiplin cezası arasında adil bir dengenin gözetilmesini temin edecek gerekli ve yeterli mekanizmaların bulunmadığı, verilecek disiplin cezaları bakımından keyfi yorum ve uygulamalara karşı hukuki güvencenin sağlanamadığı gerekçeleriyle mevcut hükümlerin iptaline karar vermiştir.

Anayasa Mahkemesinin iptal kararının gerekçesi nazara alınarak maddede değişiklik yapılmaktadır.

Düzenlemeyle, disiplinsizlik olarak nitelenen eylemlere uygulanacak cezalar; uyarma, kınama, para cezası, geçici olarak işten çıkarma ve meslekten çıkarma olarak belirlenmekte ve bu cezaları gerektiren fiiller ayrı ayrı gösterilmektedir. Meslekten çıkarma hariç diğer disiplin cezalarında, nitelik ve ağırlık itibarıyla maddede belirtilen eylemlere benzer eylemlerde bulunma hâli de ilgili disiplin cezasını gerektiren eylem olarak tanımlanarak, bu tür eylemlerin cezasız kalmasının engellenmesi amaçlanmaktadır.

Yapılan düzenlemeyle, disiplinsizlik eylemi ile tayin edilen disiplin cezası arasında adil bir dengenin kurulması sağlanarak kanunilik ilkesinin gereği yerine getirilmektedir.

MADDE 4- Maddeyle, 1512 sayılı Kanunun 127 nci maddesi değiştirilmektedir.

Düzenlemeyle, bir üst veya alt derece disiplin cezası uygulanabilecek hâller ile disiplin soruşturmasında uygulanacak zamanaşımı süreleri belirlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında yapılan düzenleme uyarınca, hakkında herhangi bir disiplin cezası verilen noterin bu cezanın kesinleşme tarihinden itibaren beş yıl içinde disiplin cezası verilmesini gerektiren yeni bir fiil işlemesi hâlinde, bu fiil için Kanunda öngörülen disiplin cezasının bir derece ağır olanı uygulanacaktır. Yapılan düzenlemeyle, disiplin cezasının caydırıcılığının etkisinin daha güçlü bir şekilde sağlanması amaçlanmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasına göre ilk defa disiplin cezası verilmesini gerektiren bir fiil işleyen ve geçmiş hizmetleri sırasında çalışmaları olumlu olan notere, meslekten çıkarma cezasını gerektiren durumlar hariç olmak üzere, verilecek disiplin cezasından bir derece hafif olanı uygulanabilecektir. Böylelikle noterin geçmiş hizmetlerindeki olumlu tutum ve davranışlarının uygulanacak disiplin cezasına müspet etki etmesi sağlanmaktadır.

Maddenin üçüncü ve dördüncü fıkralarıyla, hukuki belirlilik ilkesinin hayata geçirilmesini sağlamak ve noterlerin süresiz bir şekilde disiplin cezası tehdidi altında kalmalarını önlemek amacıyla zamanaşımı süreleri düzenlenmektedir.

MADDE 5- Teklifle 1512 sayılı Noterlik Kanununun 125 ve 126 ncı maddelerinde yapılması öngörülen düzenlemelere uyum sağlamak amacıyla Kanunun 157 nci maddesi yürürlükten kaldırılmaktadır.

MADDE 6- Teklifle Kanunun 126 ncı maddesinde yapılması öngörülen düzenlemeye uyum sağlamak amacıyla maddede değişiklik yapılmaktadır.

MADDE 7- Maddeyle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır.

Anayasa Mahkemesinin 11/2/2025 tarihli ve E: 2025/39; K: 2025/35 sayılı kararıyla, İdari Yargılama Usulü Kanununun ek 1 inci maddesinin istinaf veya temyiz kanun yoluna başvurulabilecek kararların belirlenmesinde ilk derece mahkemesince veya bölge idare mahkemesince nihai kararın verildiği tarihteki parasal sınırın esas alınmasına ilişkin hükmü ihtiva eden ikinci fıkrasında yer alan “45 inci ve 46 ncı maddeler uyarınca istinaf veya temyiz yoluna başvurulabilecek kararların belirlenmesinde ise ilk derece mahkemesi veya bölge idare mahkemesince nihai kararın verildiği” ibaresinin iptaline ve kararın Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Söz konusu iptal kararı, 6/3/2025 tarihli ve 32833 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

Anayasa Mahkemesi söz konusu kararında, kanun yoluna başvuru açısından parasal değer (kesinlik sınırı) güncellenirken, dava konusu mal ya da alacağın değerinin güncellenmemesi nedeniyle enflasyondan dolayı oluşan külfetin tamamının davanın taraflarına yükletilmekte olduğu ve tarafların kanun yoluna başvuramamaları nedeniyle katlanacakları külfet ile yargılamanın en az maliyetle ve en kısa zamanda sonuçlandırılması yönündeki kamusal yarar arasındaki dengenin taraflar aleyhine bozulduğu, kişilere aşırı bir külfet yükleyen düzenlemenin hükmün denetlenmesini talep etme hakkına orantısız ve ölçüsüz bir sınırlama getirdiği sonucuna ulaşmıştır.

Anayasa Mahkemesinin gerekçeleri doğrultusunda maddenin ikinci fıkrasında değişiklik yapılarak, idari yargıda istinaf veya temyiz kanun yoluna başvurulabilecek kararların belirlenmesinde davanın açıldığı tarihteki parasal sınırların esas alınacağına ilişkin düzenleme yapılmaktadır. Belirtmek gerekir ki, miktar artırımını yapılan uyuşmazlıklarda da kanun yollarına başvurulabilecek kararların belirlenmesinde davanın açıldığı tarihteki parasal sınırların esas alınacağı hususunda kuşku bulunmamaktadır. Fıkra yapılan değişiklikle birlikte uygulama kabiliyeti kalmayan son cümleye yer verilmemiştir.

MADDE 8- Maddeyle, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 35 inci maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır.

Suç teşebbüs, elverişli hareketlerle kastedilen suçun icrasına başlanıp da failin elinde olmayan nedenlerle suçun tamamlanamaması olarak tanımlanmaktadır. Tanımdan da anlaşıldığı üzere fail suç işleme iradesini ortaya koymuş ve suçun icrasına başlamıştır. Suçun tamamlanmamış olması ise failin iradesi dışında gerçekleşen bir durumdur. Ceza hukukunda teşebbüsün cezalandırılma sebebi, failin suç işleme iradesini dışa vurması ve bu iradesini icrai boyuta taşıyarak suçla korunan hukuki menfaatin ihlal edilmesidir. Bu çerçevede tamamlanmış suçlar ile teşebbüs aşamasında kalmış suçlar bakımından verilecek cezalar arasında ölçülü bir farkın bulunması gerekmektedir. 5237 sayılı Kanunda da suça teşebbüs, cezada indirim yapılmasını gerektiren bir hal olarak kabul edilmiştir.

Düzenlemeyle, 5237 sayılı Kanunun 86 ve 87 nci maddelerinde yer alan cezaların alt ve üst sınırlarında Teklifte yapılan artırıma uyum sağlanması amacıyla, suça teşebbüs halinde faile ağırlaştırılmış müebbet ve müebbet hapis cezaları yerine verilecek süreli hapis cezasının alt ve üst sınırında artırım yapılmaktadır. Böylelikle, suç ve cezalar arasındaki ölçülülük ve orantılılığın korunması ile ceza adaletinin sağlanması yanında suçla daha etkin mücadele edilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 9- Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Kişinin dokunulmazlığı ile maddi ve manevi varlığı, insanın toplum içinde saygınlığını ve kişiliğini serbestçe geliştirmesini mümkün kılan kişilik haklarından olup, Anayasanın 17 nci maddesinde koruma altına alınmıştır. Düzenlemeyle, vücut dokunulmazlığına karşı suçlardan

olan kasten yaralama suçuyla daha etkin mücadele edilmesi ve caydırıcılığın sağlanması amacıyla kasten yaralama suçuna ilişkin ceza miktarlarında artış yapılmaktadır.

MADDE 10- Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 87 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Düzenlemeyle, 5237 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinde Teklifle yapılan değişikliğe uyum sağlanması amacıyla kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış halleri bakımından ceza artırımı öngörülmektedir. Böylelikle, suç ve cezalar arasındaki ölçülülük ve orantılılığın korunması ile ceza adaletinin sağlanması yanında suçla daha etkin mücadele edilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 11- Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinde düzenleme yapılmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, bir kişiyi malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından veya sair bir kötülük edeceğinden bahisle tehdit eden faile verilecek hapis cezasının alt sınırı bir aydan iki aya çıkarılmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle, tehdit suçunun nitelikli hallerinin işlenmesi halinde failin alacağı hapis cezasının üst sınırı artırılmaktadır.

Böylelikle, tehdit suçuyla daha etkin mücadele edilmesi ve caydırıcılığın sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE 12- Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 170 inci maddesinde düzenleme yapılmaktadır.

5237 sayılı Kanunun 170 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendiyle, kişilerin hayatı, sağlığı veya malvarlığı bakımından tehlikeli olacak biçimde ya da kişilerde korku, kaygı veya panik yaratabilecek tarzda silahla ateş etmek fiili suç olarak kabul edilmiştir. Bu fiilin yaptırımı bağlanması suretiyle kişilerin korku, kaygı ve panikten uzak, huzurlu bir hayat sürmeleri amaçlanmıştır.

23/1/2008 tarihli ve 5729 sayılı Ses ve Gaz Fişeği Atabilen Silahlar Hakkında Kanun ile Ses ve Gaz Fişeği Atabilen Silahlar Hakkında Yönetmeliğin ilgili hükümlerinde tanımlanan, toplumda kurusıkı olarak bilinen ve görünüm itibarıyla gerçek silahtan ayırt edilmesi oldukça zor olan ses ve gaz fişeği atabilen silahların sayısında son yıllarda ciddi artış olduğu görülmektedir. Gerçek silahtan ayırt edilmesi güç olan bu silahların kullanımındaki artış, kişilerin korku, kaygı ve panikten uzak bir hayat sürmelerine yönelik tehlike oluşturabilmekte ve kişilerin huzurunun bozulması sonucunu doğurabilmektedir.

Türk Ceza Kanununun "Tanımlar" başlıklı 6 ncı maddesinde yer alan silah tanımından dolayı ses ve gaz fişeği atabilen silahlarla ateş etmek fiili bu madde kapsamında değerlendirilmemekte ve ceza verilememektedir. Sadece 5326 sayılı Kabahatler Kanunu kapsamında idari yaptırım uygulanabilmektedir.

Maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde yapılan değişiklikle, ses ve gaz fişeği atabilen silahlar da suçun kapsamına alınmakta, böylelikle kişilerde korku, kaygı veya panik yaratabilecek tarzda bu silahlarla ateş etmek fiilinin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

Ayrıca, birinci fıkrada belirtilen suçla daha etkin mücadele edilebilmesi ve caydırıcılığın sağlanması amacıyla hapis cezasının alt ve üst sınırının artırılması öngörülmektedir.

İnsanların toplu olarak bulunduğu nişan merasimi, düğün töreni, asker uğurlaması, konser etkinliği, spor müsabakası, çarşı, pazar ve meydan gibi yerlerde genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçunun işlenmesi, izdiham başta olmak üzere birçok olumsuz durumun meydana gelmesine sebebiyet verebilmektedir. Bu gibi durumlar, yaralanma ve ölüm vakaları gerçekleşmese bile toplumsal huzurun bozulmasına neden olabilmektedir.

Maddeye eklenen ikinci fıkrayla, birinci fıkrada tanımlanan genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçunun, kişilerin toplu olarak bulundukları yerlerde işlenmesi halinde verilecek cezanın yarısından bir katına kadar artırılacağı kabul edilmektedir.

MADDE 13- Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 179 uncu maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Ülkemizde trafik kazaları birçok kişinin ölümüne veya yaralanmasına yol açmakta; aynı zamanda ciddi ekonomik zararları da beraberinde getirmektedir. Ayrıca, nüfus ve araç sayısına bağlı olarak artan ulaşım yoğunluğu sebebiyle kaza ve kayıplar her geçen gün artmaktadır.

Trafik terörü ile mücadelenin birçok farklı yöntemle yapılması mümkündür. Bilimsel araştırmalara göre bunlar; yaptırımın caydırıcılığı, toplumun sürekli bilinçlendirilmesi ile denetimlerin etkinliği ve görünürlüğü gibi faktörlerdir.

Hukuki bir yararın korunmasının son aşaması, ihlâlin ceza hukuku yaptırımına bağlanması şeklinde gerçekleşmektedir. İdari yaptırımların uygulanması suretiyle haksızlık içeriği karşılanamayan bazı fiiller cezai yaptırıma bağlanarak trafik güvenliğinin sağlanmasına dair kamusal yarar en üst düzeyde himaye edilmek istenmektedir.

Bu kapsamda düzenlemeyle, trafik güvenliğinin tesisine katkı sağlaması amacıyla maddenin sıklıkla ihlal edilen ikinci fıkrasında yer alan hapis cezasının alt sınırı artırılmaktadır.

Ayrıca maddenin üçüncü fıkrasında düzenlenen alkol veya uyuşturucu madde etkisiyle ya da başka bir nedenle emniyetli bir şekilde araç sevk ve idare edemeyecek halde olmasına rağmen araç kullanan kişiye verilecek ceza müstakil olarak belirlenmekte ve suçla daha etkin mücadele edilebilmesi amacıyla suçun cezası artırılmaktadır.

MADDE 14- Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 223 üncü maddesinde düzenleme yapılmaktadır.

Suçun madde başlığı değiştirilmek suretiyle madde içeriğinde yapılan değişikliklere uyum sağlanması amaçlanmaktadır.

Her toplumda, kişi, mal ve hizmetlerin, kesintisiz, güvenli ve hızlı dolaşımının sağlanması hayati önem taşımaktadır. Ulaşım araçları da insanların seyahat hürriyetini sağlayan unsurların başında gelmektedir. Ulaşım yolları ve araçları ile araçları kullanan ve seyahat eden kişilerin güvenliğini sağlamak, Devletin temel görevleri arasındadır.

Cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla ulaşım araçlarına ve dolayısıyla kişilere yapılan müdahaleler, ulaşım güvenliğini zedelemekte ve kişilerin seyahat hürriyetine engel oluşturmaktadır. Ayrıca, son dönemde trafikte çıkan tartışmalar ve akabinde ulaşım araçlarının hareketinin engellenmesine veya durmasına neden olan eylemler, hem trafik güvenliğini tehlikeye sokmakta hem de kişilerin yaralanmasına ve hatta ölümlerine sebebiyet verebilmektedir.

Maddenin birinci ve üçüncü fıkralarında yapılan değişikliklerle, cebir veya tehdit kullanma fiilleri, suçun unsuru olmaktan çıkarılmakta ve böylelikle bu fiiller bakımından gerçek içtima hükümlerinin uygulanması öngörülmektedir. Dolayısıyla, hukuka aykırı bir davranışla ulaşım aracının hareketinin engellenmesi, kaçırılması veya alıkonulması, bu suçun işlenmesi için yeterli olacaktır.

Maddenin dördüncü fıkrasında yapılan düzenlemeyle, ulaşım araçlarının hareketinin engellenmesi, kaçırılması veya alıkonulması suçunun işlenmesi amacıyla veya sırasında başka bir suçun işlenmesi halinde kişilerin ayrıca bu suçlardan cezalandırılması sağlanmaktadır. Buna göre, bu suçun işlenmesi sırasında kasten yaralama, tehdit, mala zarar verme, kişiyi hürriyetinden yoksun kılma veya başka bir suçun işlenmesi halinde faile hem 223 üncü maddede düzenlenen suçtan hem de işlediği diğer suçlardan ayrı ayrı ceza verilecektir.

Ayrıca, maddenin dördüncü fıkrasında yapılan düzenlemeye uyum sağlamak amacıyla maddenin beşinci fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır.

Düzenlemeyle trafikteki saldırganlık fiilleriyle daha etkin mücadele edilmesi ve kişilerin trafikteki can ve mal güvenliğinin sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE 15- Maddeyle, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 250 nci maddesinde düzenleme yapılmaktadır.

Teklifle, Türk Ceza Kanununun 170 inci maddesinin ikinci fıkrasında genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçunun kişilerin toplu olarak bulundukları yerlerde işlenmesi, nitelikli hal olarak düzenlenmektedir. Değişiklikle, 170 inci maddenin ikinci fıkrasında düzenlenen bu suçun seri muhakeme usulünün kapsamı dışında tutulması sağlanmaktadır.

MADDE 16- Maddeyle, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrasında düzenleme yapmak suretiyle çocuk hükümlülerin cezalarının infazına çocuk kapalı ceza infaz kurumlarında başlanması akabinde çocuk eğitimevlerine gönderilmesi sağlanmaktadır.

MADDE 17- Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 15 inci maddesinde düzenleme yapılmaktadır.

Teklifle, 5275 sayılı Kanunun 11 inci maddesinde düzenleme yapmak suretiyle çocuk hükümlülerin cezalarının infazına çocuk kapalı ceza infaz kurumlarında başlanması yönünde hüküm getirilmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklikle, çocuk hükümlülerin çocuk kapalı ceza infaz kurumundan çocuk eğitimevine ayrılmasına 89 uncu madde uyarınca yapılan iyi hâl değerlendirmesi sonucunda karar verileceği kabul edilmektedir. Ayrıca, çocuk eğitimevine ayırmaya ilişkin olarak tutum ve davranışları olumsuz değerlendirilen çocuk hükümlülerin yeniden değerlendirilmeye tabi tutulma süresinin altı ayı geçemeyeceği düzenlenmektedir. Bu süre, yönetmelikle belirlenecektir.

Maddeye eklenen dördüncü fıkrayla, doğrudan çocuk eğitimevlerinde yerine getirilecek cezalar belirlenmektedir. Buna göre kasıtlı suçlardan toplam üç yıl veya daha az, taksirli suçlardan ise toplam beş yıl veya daha az süreyle hapis cezasına mahkûm olan çocuk hükümlülerin cezaları doğrudan çocuk eğitimevlerinde yerine getirilecektir.

Maddeye eklenen beşinci fıkrayla, çocuk eğitimevlerinde bulunan çocuk hükümlülerin hangi hallerde çocuk kapalı ceza infaz kurumlarına gönderileceği düzenlenmektedir.

Maddeye eklenen altıncı fıkrayla, bazı şartları taşıyan çocuk tutukluların çocuk eğitimevlerinde barındırılabilmesine imkân tanınmaktadır. Düzenlemeyle, tehlikeli hâlde bulunan, delil karartma tehlikesi olan, soruşturmanın veya kovuşturmanın amacını ya da tutukevinin güvenliğini tehlikeye düşüren veya suçun tekrarına olanak verecek davranışlarda bulunan çocuk tutuklular hariç olmak üzere, üst sınırı onbeş yıl veya daha az hapis cezasını gerektiren suçlarda çocuk tutukluların idare ve gözlem kurulu kararı ve infaz hâkiminin onayıyla çocuk eğitimevlerinde barındırılabilmesine imkân sağlanmaktadır. Ayrıca, çocuk eğitimevlerinde barındırılma şartlarını kaybeden çocuk tutukluların, idare ve gözlem kurulu kararıyla kapalı ceza infaz kurumlarına gönderileceği kabul edilmektedir.

Maddeye eklenen yedinci fıkrayla, çocuk hükümlülerin, suç ve ceza türlerine göre, çocuk eğitimevlerine ayrılıp ayrılmamalarına, çocuk eğitimevlerinde geçirecekleri sürelerle, çocuk kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilmelerine, doğrudan çocuk eğitimevlerine alınmalarına, doğrudan çocuk eğitimevlerine alınanların çocuk kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilmelerine ve diğer hususlara ilişkin usul ve esasların yönetmelikte gösterileceği kabul edilmektedir.

MADDE 18- Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 105/A maddesinin birinci fıkrasında düzenleme yapılmaktadır.

Mevcut düzenlemeye göre, açık ceza infaz kurumunda veya çocuk eğitimevinde bulunan ve koşullu salıverilmesine bir yıl veya daha az süre kalan iyi hâlli hükümlülerin talebi hâlinde, cezalarının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına, infaz hâkimi tarafından karar verilebilmektedir.

Açık ceza infaz kurumlarına ayrılan veya ayrılmaya hak kazanan her hükümlü, ceza miktarına bakılmaksızın bir yıllık maktu denetimli serbestlik süresinden eşit miktarda yararlanmaktadır. Bu durum, ceza miktarı az olan hükümlülerin ceza infaz kurumunda kısa bir süre kalması sonucunu doğurmakta ve cezanın önleyici fonksiyonunu zayıflatmaktadır.

Yapılması öngörülen düzenlemeyle, açık ceza infaz kurumunda veya çocuk eğitimevinde bulunan ve koşullu salıverilmesine bir yıl veya daha az süre kalan iyi hâlli bir hükümlünün, denetimli serbestlik tedbirinden yararlanabilmesi için koşullu salıverilme tarihine kadar ceza infaz kurumunda geçirmesi gereken sürenin en az onda birini ceza infaz kurumunda geçirmiş olması zorunlu hale getirilmektedir. Belirtmek gerekir ki hükümlünün ceza infaz kurumunda geçireceği süre, hiçbir şekilde beş günden az olmayacaktır.

Böylelikle, koşullu salıverilme için ceza infaz kurumlarında geçirilmesi gereken sürenin onda birini açık veya kapalı ceza infaz kurumunda geçiren iyi hâlli bir hükümlünün cezasının koşullu salıverilme tarihine kadar olan bir yıllık kısmı, toplum içinde denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infaz edilebilecektir. Bir yıllık maktu denetimli serbestlik süresi bakımından herhangi bir değişiklik öngörülmemektedir.

Düzenlemeyle, hükümlülerin belirli bir süre ceza infaz kurumunda kalması sağlanarak cezanın etkinliğinin daha da artırılması amaçlanmaktadır.

MADDE 19- Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 108 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Dünyanın birçok ülkesinde hükümlülerin mahkûm oldukları hapis cezalarının bir kısmı ceza infaz kurumlarında, kalan kısmı ise topluma uyum sağlamaları amacıyla ceza infaz kurumları dışında infaz edilmektedir. Şartlı tahliye ya da koşullu salıverilme olarak nitelendirilen bu müessese, ülkelerin ceza ve infaz politikalarına göre farklı koşul ve sürelerle uygulanmaktadır. Örneğin, İngiltere, Finlandiya, İtalya ve Polonya'da kural olarak hapis cezalarının yarısı ceza infaz kurumlarında infaz edilmekte iken, bu oran Belçika'da üçte bire kadar düşmektedir.

Ülkemizde kural olarak hapis cezalarının yarısı, bazı suçlar bakımından ise üçte ikisi veya dörtte üçü ceza infaz kurumunda infaz edilmektedir. Bununla birlikte, ikinci defa tekerrür hükümlerinin uygulanması durumunda hükümlü, cezasının tamamını ceza infaz kurumunda infaz etmekte ve koşullu salıverilmemektedir. Bu durum, verilen cezanın neticeleri bakımından adaletsiz bir sonuç doğurduğu gerekçesiyle eleştirilmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, maddenin üçüncü fıkrasıyla ikinci defa tekerrür hükümlerinin uygulanmasına karar verilen hükümlülere koşullu salıverilme imkânı tanınması nedeniyle infaz adaletinin sağlanması ve hakkaniyete uygun bir sonucun ortaya çıkması amacıyla ikinci defa mükerrirler hakkında ikinci fıkra hükümlerinin uygulanmayacağı kabul edilmektedir. Böylelikle ikinci defa tekerrür halinde koşullu salıverilme süresinin hesaplanması bakımından ikinci fıkra hükümleri dikkate alınmayacaktır.

Maddenin üçüncü fıkrasında yapılan düzenlemeyle, hakkında ikinci defa tekerrür hükümlerinin uygulanmasına karar verilen hükümlülerin dış dünyaya uyum sağlamaları ve rehabilite edilerek yeniden suç işlemelerinin önlenmesi amacıyla koşullu salıverilebilmelerine imkân tanınmaktadır. Değişiklikle, bu hükümlülerin koşullu salıverilmesi bakımından birinci fıkradaki koşullu salıverilme sürelerinin esas alınacağı ancak, süreli hapis cezaları bakımından koşullu salıverilme oranının dörtte üç olarak uygulanacağı kabul edilmektedir. Buna göre,

ikinci defa tekerrür hâlinde işlenen suçtan dolayı mahkûm olunan ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının otuzdokuz yılının, müebbet hapis cezasının otuzüç yılının, birden fazla süreli hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde en fazla otuziki yılının, süreli hapis cezasının ise dörtte üçünün infaz kurumunda iyi hâlli olarak infaz edilmesi durumunda koşullu salıverilmeden yararlanılabilecektir.

Belirtmek gerekir ki, koşullu salıverilme süresi geldiğinde hükümlünün tutum ve davranışları değerlendirilecek ve olumlu ise hükümlü koşullu salıverilmeden faydalanabilecek, aksi halde hapis cezasının infazına devam edilecektir. Hükümlünün tutum ve davranışlarının değerlendirilmesi ise 89 uncu maddeye göre yapılacaktır. Hükümlü, ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında idare ve gözlem kurulu tarafından değerlendirmeye tabi tutulacaktır. Hükümlünün tutum ve davranışlarının değerlendirilmesinde, infazın tüm aşamalarında katıldığı iyileştirme ve eğitim-öğretim programları ile spor ve sosyal faaliyetler, kültür ve sanat programları, aldığı sertifikalar, kitap okuma alışkanlığı, diğer hükümlü ve tutuklular ile ceza infaz kurumu görevlileri ve dışarıyla olan ilişkileri, işlediği suçtan dolayı duyduğu pişmanlığı, ceza infaz kurumu kuralları ile kurum bünyesindeki çalışma kurallarına uyumu ve aldığı disiplin cezaları dikkate alınacaktır.

Yapılan değişiklikle, ikinci defa tekerrür hükümleri uygulanan hükümlülere koşullu salıverilebilme imkânı tanındığı için bu hükümlüler bakımından 107 nci ve 108 inci maddenin ilgili diğer hükümlerinin uygulanabilmesi söz konusu olacaktır.

Düzenlemeyle, hapis cezalarının infazında adaletli bir sonuca ulaşılması hedeflenmektedir.

MADDE 20- Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinde düzenleme yapılmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle, geceleyin infaz ile hafta sonu infaz bakımından geçerli süre sınırı, kasten işlenen suçlarda üç yıl, taksirle öldürme suçu hariç olmak üzere taksirle işlenen suçlarda ise beş yıl olarak belirlenmektedir. Ayrıca, hafta sonu infaz usulünün, hükümlünün iş yaşamı ve ailevi durumu ile ceza infaz kurumlarının düzen ve işleyişine göre ceza infaz kurumu tarafından, süresi aynı olmak koşuluyla hafta içi günlerde de uygulanabilmesine imkân tanınmaktadır.

Maddenin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarında yapılan değişiklikle, konutta infaz usulünün kapsamı genişletilmektedir. Üçüncü fıkra yapılan düzenlemeyle, hastalık veya engellilik nedeniyle cezanın konutta çektirilmesine ilişkin karar verme ve denetim usulü açıkça belirlenmektedir.

Maddenin beşinci fıkrasında yapılan değişiklikle, cezanın özel infaz usulüne göre çektirilmesine karar verilenler hakkında denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazı hükümlerinin uygulanabilmesine imkân tanınmaktadır. Belirtmek gerekir ki, yedinci fıkranın uygulandığı durumlarda 105/A maddesinin uygulanması söz konusu olamayacaktır.

Maddenin yedinci fıkrasında yapılan değişiklikle, özel infaz usulünün gereklerine geçerli bir mazereti olmaksızın uymayan hükümlülerin cezalarının infazına, infazın geldiği aşama dikkate alınarak genel hükümlere göre ceza infaz kurumlarında devam olunacağı düzenlenmektedir.

Maddenin dokuzuncu fıkrasında yapılan değişiklikle, denetimli serbestliğin uygulanmasına ilişkin olarak belirli yükümlülükleri yerine getirmeyen hükümlülerin özel infaz usullerinden faydalanamayacağı kabul edilmektedir.

Düzenlemeyle, çocukların ve kadınların lehine olacak şekilde penoloji bilimine uygun olarak özel infaz usullerinin kapsamı genişletilmektedir.

MADDE 21- Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesinin sekizinci fıkrasında düzenleme yapılmaktadır.

Teklifle ikinci defa tekerrür hükümleri uygulanan hükümlülere koşullu salıverilebilme imkânı tanınmasına yönelik olarak 108 inci maddede yapılması öngörülen değişikliğe uyum sağlamak amacıyla maddenin sekizinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır. Böylelikle, uygulamada yaşanabilecek tereddütlerin giderilmesi ve hapis cezalarının infazında adaletli bir sonuca ulaşılması hedeflenmektedir.

MADDE 22- Maddeyle, 5275 sayılı Kanuna geçici bir madde eklenmektedir.

Teklifle, 105/A maddesinde yapılması öngörülen düzenlemeyle, açık ceza infaz kurumunda veya çocuk eğitimevinde bulunan ve koşullu salıverilmesine bir yıl veya daha az süre kalan iyi hâlli bir hükümlünün, denetimli serbestlik tedbirinden yararlanabilmesi için koşullu salıverilme tarihine kadar ceza infaz kurumunda geçirmesi gereken sürenin en az onda birini ceza infaz kurumunda geçirmiş olması zorunlu hale getirilmektedir. Geçici maddeyle, 105/A maddesinde yapılan bu düzenlemenin, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce işlenen suçlar bakımından uygulanmayacağı kabul edilmektedir.

MADDE 23- Maddeyle, 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinde düzenleme yapılmaktadır.

Anayasa Mahkemesi, 5651 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “içeriğin çıkarılması”na ilişkin düzenlemeyi 11/10/2023 tarihli ve E: 2020/76; K: 2023/172 sayılı kararıyla iptal etmiştir. Söz konusu karar, 10/1/2024 tarihli ve 32425 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

5651 sayılı Kanunun ilgili hükümleri ile Anayasa Mahkemesinin söz konusu kararının gerekçeleri dikkate alınmak suretiyle düzenleme yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur. Bu kapsamda, maddenin birinci fıkrasının (ö) bendinde yer alan tanım yeniden düzenlenmekte ve içeriğin çıkarılması, sunuculardan veya barındırılan içerikten çıkarılması yerine internet ortamından çıkarılması şeklinde tanımlanmaktadır. Başka bir ifadeyle bu tedbir uygulandığında söz konusu içerikler, gerektiği durumda geri döndürülebilir şekilde internet ortamından çıkarılacaktır.

Maddenin birinci fıkrasının (r) bendinde yapılan değişiklik, uyarı yönteminin kapsamı netleştirilmektedir. Buna göre uyarı yönteminin, ilk bakışta ihlalin anlaşıldığı durumlar bakımından Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu veya haklarının ihlal edildiğini iddia eden kişiler tarafından doğrudan ilgili içerik ve/veya yer sağlayıcıyı haberdar etmeye yönelik olarak yapılan bildirim olduğu kabul edilmektedir.

MADDE 24- Maddeyle, 5651 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde düzenleme yapılmaktadır.

Anayasa Mahkemesi, 5651 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “içeriğin çıkarılması”na ilişkin düzenlemeyi 11/10/2023 tarihli ve E: 2020/76; K: 2023/172 sayılı kararıyla iptal etmiştir. Söz konusu karar, 10/1/2024 tarihli ve 32425 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

5651 sayılı Kanunun ilgili hükümleri ile Anayasa Mahkemesinin söz konusu kararının gerekçeleri dikkate alınmak suretiyle düzenleme yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur. Bu kapsamda, Teklifte 2 nci maddenin birinci fıkrasının (ö) bendinde yer alan tanım yeniden düzenlenmekte ve içeriğin çıkarılması, sunuculardan veya barındırılan içerikten çıkarılması yerine internet ortamından çıkarılması şeklinde tanımlanmaktadır. Başka bir ifadeyle bu tedbir uygulandığında söz konusu içerikler, gerektiği durumda geri döndürülebilir şekilde internet

ortamından çıkarılacaktır. Yapılması öngörülen düzenlemeyle, Anayasa Mahkemesinin söz konusu kararının gerekçeleri doğrultusunda maddenin dördüncü, dokuzuncu ve onbirinci fıkralarında değişiklik yapılmaktadır.

MADDE 25- Maddeyle, 5651 sayılı Kanunun Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen 9 uncu maddesi başlığıyla birlikte yeniden düzenlenmektedir.

Anayasa Mahkemesi 11/10/2023 tarihli ve E: 2020/76; K: 2023/172 sayılı kararıyla 9 uncu maddeyle ifade özgürlüğüne getirilen müdahalenin hukuki güvenlik ve belirlilik ölçütleri bağlamında birtakım tereddütlere yol açtığını ve kapsamı ile sınırlarının belirli olmadığını belirterek maddenin iptaline karar vermiştir. Söz konusu karar, 10/1/2024 tarihli ve 32425 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

Maddeyle, Anayasa Mahkemesinin söz konusu kararının gerekçesi ile internet ortamında özellikle kasıtlı yapılan paylaşımlar sonucunda gelir elde edilen özel iş modellerinin varlığı, kullanıcıların tespitinin teknolojinin gelişmesiyle birlikte zorlaşması, kişilik haklarına saldırı niteliğini haiz paylaşımların kolaylıkla ve sıklıkla yapılabilmesi gibi hususlar birlikte değerlendirilmek suretiyle en az suçla mücadeleyle eşdeğer ölçüde hukuki mücadele araçlarının tesis edilmesinin gerekliliği doğrultusunda düzenleme yapılmaktadır.

Maddeyle, yayın içeriği nedeniyle kişilik haklarının ihlal edildiğini iddia eden kişiler tarafından içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi amacıyla sulh ceza hâkimliğine başvurulabileceği ve sulh ceza hâkimliğince, ayrıntılı bir inceleme yapılmasına gerek olmaksızın ihlalin ilk bakışta anlaşılabilirdiği hâllerde yirmi dört saat içinde içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verileceği kabul edilmektedir. Buna göre sulh ceza hâkimliği, ilk bakışta ihlal doktrini uyarınca ihlalin ilk bakışta anlaşılabilirdiği durumlarda kademeli olarak içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verecek, ayrıntılı bir inceleme yapılmasına gerek olmaksızın ihlalin ilk bakışta anlaşılabilirdiği hâllerde ise başvuruyu reddedecektir.

Düzenlemeyle, sulh ceza hâkimliklerince verilen kararlara karşı 5271 sayılı Kanun hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebileceği kabul edilmektedir. Bununla birlikte, karara itiraz edilen hâkim veya itirazı incelemeye yetkili merciin gerekli görmesi halinde tarafları dinleyebilmesine de imkân tanınmaktadır.

Diğer yandan, içeriğin çıkarılması kararlarının etkili şekilde uygulanabilmesi bakımından kullanıcı tabanlarının genişliği ve kişilik haklarının korunmasındaki kritik rolleri nedeniyle Türkiye’den günlük erişimi on milyondan fazla olan yurt dışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcılara yönelik olarak düzenleme yapılmaktadır.

MADDE 26- Maddeyle, 5718 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanunun 27 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Anayasa Mahkemesinin 5/11/2024 tarihli ve E: 2023/158; K: 2024/187 sayılı kararıyla, yabancılık unsuru taşıyan iş sözleşmelerinde hukuk seçimine imkân tanıyan mevcut birinci fıkranın iptaline ve iptal kararının Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Söz konusu iptal kararı, 10/3/2024 tarihli ve 32837 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

Anayasa Mahkemesi; iş sözleşmesinde hukuk seçimi yapılmaması hâlinde daha sıkı ilişkili hukukun uygulanabilmesi mümkün iken, hukuk seçimi yapılan durumlarda Türk Medeni Kanununun 4 üncü maddesi uyarınca hâkimin takdir yetkisi kapsamında iş sözleşmesiyle belirlenen hukuk yerine hâlin bütün şartlarına göre sözleşmeyle daha sıkı ilişkili hukukun uygulanabilmesine imkân vermeyen kuralın Anayasanın 49 uncu maddesinde düzenlenen Devletin çalışanları korumasına ilişkin pozitif yükümlülüğüne aykırı olduğu gerekçesiyle söz konusu fıkrayı iptal etmiştir.

Düzenlemeyle, Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesini karşılamak ve işçi-işveren arasındaki hak ve menfaat dengesini sağlamak amacıyla iş sözleşmesinde hukuk seçimi yapılması hâlinde dahi hâlin bütün şartlarına göre anılan sözleşmeyle daha sıkı ilişkili bir hukukun bulunması hâlinde işin yapıldığı yer hukukunun işin yapıldığı sırada uygulanmak zorunda olduğu hükümleri hariç olmak üzere hâkimin takdir yetkisi kapsamında iş sözleşmesiyle belirlenen hukuk yerine iş sözleşmesiyle daha sıkı ilişkili olan hukukun uygulanabilmesine imkân tanınmaktadır. Örneğin, işin yapıldığı sırada uygulanmak zorunda olan çalışma süresi, ulusal bayram ve genel tatil günleri, hafta tatili, yıllık izin, fazla çalışma ve ara dinlenme gibi hususlar, işin yapıldığı yer hukukuna tâbi olacaktır.

MADDE 27- Maddeyle, 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kurulu Kanununun 28 inci maddesinin üçüncü fıkrasında değişiklik yapılmaktadır.

6/1/1982 tarihli ve 2575 sayılı Danıştay Kanununun 9 uncu maddesinde Danıştay üyelerinin, 4/2/1983 tarihli ve 2797 sayılı Yargıtay Kanununun 29 uncu maddesinde ise Yargıtay üyelerinin on iki yıl için seçileceği hükme bağlanmıştır. 6087 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinde yapılan değişiklikle, Kurul üyeliğine Yargıtay ve Danıştaydan seçilen ve yüksek mahkeme üyeliğine geri dönen üyelerin, kalan görev sürelerini tamamlamaları öngörülmektedir. Başka bir ifadeyle Kurul üyeliğinde geçirilen sürelerin, yüksek mahkeme üyeliği görev süresinin hesabında dikkate alınmaması sağlanmaktadır. Belirtmek gerekir ki bu düzenleme, daha önce Kurulda görev yapmış ve yüksek mahkeme üyeliğine geri dönmüş olup, halen yüksek mahkeme üyeliği devam edenler bakımından da uygulanacaktır.

Hâkimler ve Savcılar Kurulu, Yargıtay ve Danıştaya üye seçme, hâkim ve savcıların atama, nakil, terfi, disiplin işlemleri ile meslekte kalmaları uygun görülmeyenler hakkında karar verme gibi önemli görevleri ifa etmektedir. Kurul üyelerinin görevlerinin niteliği ve önemine binaen, maddenin üçüncü fıkrasının (b) bendinde yapılan değişiklikle, görev süresini tamamlayanlardan adli yargı hâkim ve savcıları arasından seçilmiş olanların Yargıtay üyeliğine, idari yargı hâkim ve savcıları arasından seçilmiş olan üyenin Danıştay üyeliğine boş kadro olup olmadığına bakılmaksızın Genel Kurul tarafından seçilebilmesi öngörülmektedir. Boş kadro olmaması halinde ilk boşalan üye kadrolarının bu üyelere tahsis edilmesi hükme bağlanmaktadır.

MADDE 28- Maddeyle, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapılmakta ve maddenin üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır.

Anayasa Mahkemesinin 4/12/2024 tarihli ve E: 2023/182; K: 2024/203 sayılı kararıyla, maddenin istinaf veya temyiz kanun yoluna başvurulabilecek kararların belirlenmesinde ilk derece mahkemesince veya bölge adliye mahkemesince nihai kararın verildiği tarihteki parasal sınırın esas alınmasına ilişkin hükmü ihtiva eden ikinci fıkrasında yer alan “341 inci, 362 nci ve” ibaresinin iptaline ve kararın Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Söz konusu iptal kararı, 30/1/2025 tarihli ve 32798 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

Anayasa Mahkemesi söz konusu kararında, kanun yoluna başvuru açısından parasal değer (kesinlik sınırı) güncellenirken, dava konusu mal ya da alacağın değerinin güncellenmemesi nedeniyle enflasyondan dolayı oluşan külfetin tamamının davanın taraflarına yükletilmekte olduğu ve tarafların kanun yoluna başvuramamaları nedeniyle katlanacakları külfet ile yargılamanın en az maliyetle ve en kısa zamanda sonuçlandırılması yönündeki kamusal yarar arasındaki dengenin taraflar aleyhine bozulduğu, kişilere aşırı bir külfet yükleyen düzenlemenin hükmün denetlenmesini talep etme hakkına orantısız ve ölçüsüz bir sınırlama getirdiği sonucuna ulaşmıştır.

Maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle, Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesi dikkate alınarak istinaf ve temyiz kanun yoluna başvuru ile temyiz incelemesinde duruşma yapılması hususundaki parasal sınırların uygulanmasında hükmün verildiği tarihteki miktarın yerine davanın açıldığı tarihteki miktarın esas alınması kabul edilmektedir. İslahla miktar artırımı yapılan hallerde de davanın açıldığı tarihteki parasal sınırlar esas alınacaktır.

Maddenin üçüncü fıkrası, ikinci fıkrada yapılan değişiklikle birlikte uygulama kabiliyeti kalmadığından yürürlükten kaldırılmaktadır.

MADDE 29- Yürürlük maddesidir.

MADDE 30- Yürütme maddesidir.

CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI HAKKINDA KANUN İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “hükmün verildiği” ibaresi “davanın açıldığı veya şikâyet başvurusunun yapıldığı” şeklinde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2- 18/1/1972 tarihli ve 1512 sayılı Noterlik Kanununun 125 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 125- Noterlere; sıfat ve görevlerinin gereklerine uymayan hâl ve hareketlerinin tespit edilmesi üzerine, durumun niteliğine ve eylemin ağırlık derecesine göre 126 ncı maddede yazılı disiplin cezalarından biri verilir.”

MADDE 3- 1512 sayılı Kanunun 126 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 126- Noterler hakkında uygulanacak disiplin cezaları uyarma, kınama, para cezası, geçici olarak işten çıkarma ve meslekten çıkarmadır.

Uyarma; notere görevinde daha dikkatli davranması gerektiğinin yazıyla bildirilmesidir. Aşağıdaki hâllerde uyarma cezası verilir:

a) Noterlik mesleğiyle ilgili genelge veya genel yazılara aykırı davranarak noterlikler arasında uygulama farklılıkları oluşmasına sebep olmak.

b) Noterlik dairesi personeli üzerinde denetim, gözetim ve disiplin görevini yerine getirmemek ve bu suretle personelin, mesleğin vakar ve onuruyla bağdaşmayan iş ve işlemler yapmasına sebep olmak.

c) Noter odasına veya Türkiye Noterler Birliğine verilmesi gereken bilgi, belge veya raporları vermemek.

d) Sözleşme yapmaksızın noterlik dairesinde personel çalıştırmak.

e) Noterlik işlemlerinden alınacak giderlerin doğru tahakkuk ve tahsili konusunda gereken özeni göstermemek veya gereken tedbiri almamak.

f) Haklı bir engeli olmaksızın 1 günden 3 güne kadar göreve gelmemek.

g) Meslektaşlarına, noterlik dairesi personeline ve görevi nedeniyle muhatap olduğu kişilere veya iş sahiplerine karşı kırıncı ve küçük düşürücü davranmak.

h) Görevli olduğu meslek organlarınca kendilerine verilen görevleri yapmamak, özensiz yapmak veya savsaklamak.

i) Geçerli bir mazereti olmaksızın noter odası genel kurul toplantılarına veya seçimlerine ya da delege olduğu hâlde Türkiye Noterler Birliği Kongresine veya seçimlerine katılmamak.

j) Seçimlerle ilgili olarak hâkimin ve sandık kurulunun aldığı tedbirlere uymamak.

k) Noterlik çalışma saatleriyle ilgili mevzuata ve bu konuda yetkili makamlarca alınan kararlara aykırı davranmak.

l) Noterlikler ortak cari hesabına yatırılması gereken parayı süresinde yatırmamak.

m) Nitelik ve ağırlığı itibarıyla yukarıda belirtilen eylemlere benzer eylemlerde bulunmak.

Kınama; notere görevinde veya davranışında kusurlu sayıldığıının yazıyla bildirilmesidir. Aşağıdaki hâllerde kınama cezası verilir:

a) İlgililerin mevzuata uygun noterlik işlem taleplerini haklı bir neden olmaksızın karşılamamak.

b) Mahkemeler, sulh ceza hâkimliği, Cumhuriyet başsavcılığı ve soruşturmaya yetkili kılınan resmî daireler tarafından talep edilen bilgi ve belgeleri geç göndermek veya göndermemek.

c) Göreve geç gelmeyi veya erken ayrılmayı alışkanlık hâline getirmek.

d) Kendisi, noterlik dairesi personeli veya kanunla yasaklanmış derecedeki yakınlarıyla ilgili noterlik işlemlerini yapmak.

e) Noterlik dairesinde bulunması gereken alt yapı, tesis, donanım veya yazılımları bulundurmamak, çalıştırmamak veya uygulamamak.

f) Noterlik işlemlerinde gereğinden fazla gider almayı alışkanlık hâline getirmek.

g) Sır saklama yükümlülüğüne aykırı davranmak.

h) Türkiye Noterler Birliği adına denetim yapmakla görevli olan kişilerin bu görevlerini yapmalarına engel olmak.

ı) Haklı bir engeli olmaksızın ve kesintisiz olarak 4 günden 7 güne kadar göreve gelmemek.

j) Devrettiği noterlikte yeterli donanım, yazılım veya personel bırakmayarak bu noterliğin hizmet sunumunu zorlaştırmak.

k) Mesleğin ifası dolayısıyla tahsil edilen kamuya ait parayı süresi içinde ilgili kurumlara yatırmamak.

l) Yazıyla bildirimine rağmen Türkiye Noterler Birliği aidatını haklı bir neden olmaksızın ödememek.

m) Bu Kanunda düzenlenen seçimlerin düzen içerisinde ve sağlıklı biçimde yürütülmesi amacıyla hâkimin ve sandık kurulunun aldığı tedbirlere uymamak.

n) Nitelik ve ağırlığı itibarıyla yukarıda belirtilen eylemlere benzer eylemlerde bulunmak.

Para cezası; yirmi bin Türk lirası ile iki yüz bin Türk lirası arasında belirlenecek bir paranın Türkiye Noterler Birliğine ödenmesidir. Bu cezalar her yıl, bir önceki yıla ilişkin 213 sayılı Kanunun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında takvim yılı başından geçerli olmak üzere artırılarak uygulanır. Aşağıdaki hâllerde para cezası verilir:

a) Emredici hükümlere aykırı noterlik işlemleri yaparak üçüncü şahıslara ya da kamuya zarar vermek.

b) Devrettiği noterlikte yeterli donanım, yazılım veya personel bırakmayarak bu noterliğin, hizmette zafiyet oluşacak şekilde yetersiz kalmasına sebep olmak.

c) Asılsız ihbar, şikâyet ve suçlamalarla mesleği, meslek mensuplarını, noter odası veya Türkiye Noterler Birliği ile bunların alt birimlerini kamuoyunda küçük düşürmek.

d) Başvuru veya şikâyet hakkını kötüye kullanarak Türkiye Noterler Birliği organlarını çalışamaz hâle getirmek.

e) Haklı bir engeli olmaksızın ve kesintisiz olarak 8 günden 14 güne kadar göreve gelmemek.

f) Kefil olma yasağına aykırı davranmak.

g) Reklam ve rekabet yasağına aykırı davranmak.

h) Nitelik ve ağırlığı itibarıyla yukarıda belirtilen eylemlere benzer eylemlerde bulunmak.

Geçici olarak işten çıkarma; noterlik sıfatı saklı kalmak kaydıyla noterin bir aydan altı aya kadar görevinden uzaklaştırılmasıdır. Aşağıdaki hâllerde geçici olarak işten çıkarma cezası verilir:

a) Mesleğin vakar ve onuruna aykırı veya görevin gerektirdiği güveni sarsıcı davranış ve hareketlerde bulunmak.

b) Ticari faaliyette bulunma yasağına aykırı davranmak.

c) Aracı kullanmak.

d) Nitelik ve ağırlığı itibarıyla yukarıda belirtilen eylemlere benzer eylemlerde bulunmak.

Meslekten çıkarma; noterliğe engel bir suçtan dolayı kesin hükümle mahkûm olan noterin, bir daha atanmamak üzere noterlik mesleğinden çıkarılmasıdır.”

MADDE 4- 1512 sayılı Kanunun 127 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bir üst veya alt derece disiplin cezasının uygulanması ve zamanaşımı:

MADDE 127- Hakkında herhangi bir disiplin cezası verilen noterin bu cezanın kesinleşme tarihinden itibaren 5 yıl içinde disiplin cezası verilmesini gerektiren yeni bir fiil işlemesi hâlinde, bu fiil için Kanunda öngörülen disiplin cezasının bir derece ağır olanı uygulanır.

İlk defa disiplin cezası verilmesini gerektiren bir fiil işleyen ve geçmiş hizmetleri sırasında çalışmaları olumlu olan notere, meslekten çıkarma cezasını gerektiren durumlar hariç olmak üzere, verilecek disiplin cezasından bir derece hafif olanı uygulanabilir.

Meslekten çıkarma cezasını gerektiren eylemler hariç olmak üzere, disiplin soruşturmasını gerektiren eylemlerin öğrenilmesinden itibaren üç yıl geçmiş olması halinde disiplin soruşturması açılamaz. Disiplin cezasını gerektiren eylemin işlendiği tarihten itibaren beş yıl geçmiş olması halinde disiplin cezası verilemez.

Disiplin cezasını gerektiren eylemle ilgili olarak aynı zamanda ceza soruşturması veya kovuşturması açılmışsa, üçüncü fıkrada belirtilen süre yerine ceza kanunlarında belirlenen zamanaşımı süreleri uygulanır. Disiplin Kurulu tarafından kovuşturma sonucunun beklenmesine karar verilmesi halinde, mahkeme kararının kesinleşmesinden itibaren bir yıl geçmekle ceza verme yetkisi zamanaşımına uğrar.”

MADDE 5- 1512 sayılı Kanunun 157 nci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 6- 1512 sayılı Kanunun 159 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “(B) bendi” ibaresi “ikinci fıkrasının (I) bendi” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 7- 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“2. 17 nci madde uyarınca duruşma yapılmasının zorunlu olduğu davalar ile 45 inci ve 46 ncı maddeler uyarınca istinaf veya temyiz yoluna başvurulabilecek kararların belirlenmesinde davanın açıldığı tarihteki parasal sınır esas alınır.”

MADDE 8- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 35 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “onüç yıldan yirmi yıla” ibaresi “ondört yıldan yirmibir yıla” ve “dokuz yıldan onbeş yıla” ibaresi “on yıldan onsekiz yıla” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 9- 5237 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “bir yıldan” ibaresi “bir yıl altı aydan” şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan “dört aydan bir yıla” ibaresi “altı aydan bir yıl altı aya” ve “altı aydan” ibaresi “dokuz aydan” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 10- 5237 sayılı Kanunun 87 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “üç yıldan,” ibaresi “dört yıldan,” ve “beş yıldan” ibaresi “altı yıldan” şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan “beş yıldan,” ibaresi “altı yıldan,” ve “sekiz yıldan” ibaresi “dokuz yıldan” şeklinde ve dördüncü fıkrasında yer alan “sekiz yıldan oniki yıla” ibaresi “on yıldan ondört yıla” ve “oniki yıldan” ibaresi “ondört yıldan” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 11- 5237 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin birinci fıkrasına “şikayeti üzerine,” ibaresinden sonra gelmek üzere “iki aydan” ibaresi eklenmiş ve ikinci fıkrasında yer alan “beş yıla” ibaresi “yedi yıla” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 12- 5237 sayılı Kanunun 170 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi aşağıdaki şekilde ve fıkra da yer alan “altı aydan üç yıla” ibaresi “bir yıldan beş yıla” şeklinde değiştirilmiş, birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

“c) Ses ve gaz fişegi atabilenler dahil silahla ateş eden veya patlayıcı madde kullanan,”

“(2) Birinci fıkra da tanımlanan suçun kişilerin toplu olarak bulundukları yerlerde işlenmesi halinde verilecek ceza yarısından bir katına kadar artırılır.”

MADDE 13- 5237 sayılı Kanunun 179 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “üç aydan” ibaresi “dört aydan” ve üçüncü fıkrasında yer alan “yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.” ibaresi “altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 14- 5237 sayılı Kanunun 223 üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ulaşım araçlarının hareketinin engellenmesi, kaçırılması veya alıkonulması

MADDE 223- (1) Hukuka aykırı bir davranışla kara ulaşım aracının hareket etmesini engelleyen, bu aracı hareket halinde iken durduran veya gitmekte olduğu yerden başka yere götüren kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Suçun konusunun deniz veya demiryolu ulaşım aracı olması halinde, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(3) Hukuka aykırı bir davranışla hava ulaşım aracının hareket etmesini engelleyen veya bu aracı gitmekte olduğu yerden başka yere götüren kişi, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(4) Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan suçların işlenmesi amacıyla veya sırasında başka bir suçun işlenmesi halinde ayrıca bu suçtan dolayı ceza verilir.”

MADDE 15- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 250 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendinde yer alan “(madde 170)” ibaresi “(madde 170, birinci ve üçüncü fıkra)” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 16- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “tutukluların” ibaresi “hükümlülerin veya tutukluların” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 17- 5275 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(3) Çocuk hükümlülerin çocuk kapalı ceza infaz kurumundan çocuk eğitimevine ayrılmasına 89 uncu madde uyarınca yapılan değerlendirme sonucunda karar verilir. Çocuk eğitimevine ayırmaya ilişkin olarak tutum ve davranışları olumsuz değerlendirilen çocuk hükümlülerin yeniden değerlendirilmeye tabi tutulma süreleri altı ayı geçemez.”

“(4) Aşağıdaki hâllerde çocuk hükümlüler hakkında verilen cezalar doğrudan çocuk eğitimevlerinde yerine getirilir:

a) Kasıtlı suçlardan toplam üç yıl veya daha az hapis cezasına mahkûm olanlar.

b) Taksirli suçlardan toplam beş yıl veya daha az süreyle hapis cezasına mahkûm olanlar.

(5) Doğrudan çocuk eğitimevine alınanlar dahil olmak üzere bu kurumlarda bulunan çocuk hükümlülerden;

a) Firar edenler veya başka bir fiilden dolayı haklarında tutuklama kararı verilenler idare ve gözlem kurulu kararıyla,

b) Kapalı ceza infaz kurumuna iade veya odaya kapatma disiplin cezası alıp, bu cezası kesinleşmiş olanlar veya asayiş ve düzenin sağlanması amacıyla disiplin cezası kesinleşmemiş olsa bile eylemi kurum düzeni ya da kişi güvenliği bakımından tehlike oluşturanlar idare ve gözlem kurulu kararıyla,

çocuk kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilirler.

(6) Tehlikeli hâlde bulunan, delil karartma tehlikesi olan, soruşturmanın veya kovuşturmanın amacını ya da tutukevinin güvenliğini tehlikeye düşüren veya suçun tekrarına olanak verecek davranışlarda bulunan çocuk tutuklular hariç olmak üzere, üst sınırı onbeş yıl veya daha az hapis cezasını gerektiren suçlarda çocuk tutuklular, idare ve gözlem kurulunun kararı ve infaz hâkiminin onayıyla çocuk eğitimevlerinde barındırılabilir. Çocuk eğitimevlerinde barındırılma şartlarını kaybeden çocuk tutuklular, idare ve gözlem kurulu kararıyla kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilirler.

(7) Çocuk hükümlülerin, suç ve ceza türlerine göre, çocuk eğitimevlerine ayrılıp ayrılmamalarına, çocuk eğitimevlerinde geçirecekleri sürelerle, çocuk kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilmelerine, doğrudan çocuk eğitimevlerine alınmalarına, doğrudan çocuk eğitimevlerine alınanların çocuk kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilmelerine ve diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte gösterilir.”

MADDE 18- 5275 sayılı Kanunun 105/A maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Hükümlünün bu infaz usulünden yararlanabilmesi için beş günden az olmamak üzere koşullu salıverilme tarihine kadar ceza infaz kurumunda geçirmesi gereken sürenin en az onda birini ceza infaz kurumunda geçirmiş olması gerekir.”

MADDE 19- 5275 sayılı Kanunun 108 inci maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş, üçüncü fıkrasında yer alan “durumunda, hükümlü koşullu salıverilmez.” ibaresi “durumunda birinci fıkradaki koşullu salıverilme süreleri uygulanır.” şeklinde değiştirilmiş ve fıkra birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“İkinci defa tekerrür halinde bu fıkra hükmü uygulanmaz.”

“Ancak, süreli hapis cezaları bakımından koşullu salıverilme oranı dörtte üç olarak uygulanır.”

MADDE 20- 5275 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “bir yıl altı ay,” ibaresi “üç yıl,” “üç yıl” ibaresi “beş yıl” şeklinde değiştirilmiş ve fıkra aşağıdaki cümle eklenmiş, ikinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “bir yıl,” ibaresi “üç yıl,” (b) bendinde yer alan “iki yıl,” ibaresi “dört yıl,” (c) bendinde yer alan “dört yıl,” ibaresi “beş yıl,” şeklinde değiştirilmiş ve fıkra aşağıdaki bent eklenmiş, üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde, dördüncü fıkrasında yer alan “üç yıl” ibaresi “beş yıl” şeklinde, beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde, yedinci fıkrasında yer alan “infaza açık ceza infaz kurumunda” ibaresi “infaza genel hükümlere göre ceza infaz kurumlarında” şeklinde değiştirilmiş ve dokuzuncu fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“(a) bendinde belirtilen infaz usulü, hükümlünün iş yaşamı ve ailevi durumu ile ceza infaz kurumlarının düzen ve işleyişine göre ceza infaz kurumu tarafından, süresi aynı olmak koşuluyla hafta içi günlerde de uygulanabilir.”

“d) Seksen yaşını bitirmiş kişilerin mahkûm oldukları toplam altı yıl,”

“(3) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm olanlar hariç olmak üzere hapis cezasına mahkûm olan veya adli para cezası infaz sürecinde hapis cezasına çevrilen hükümlülerden 16 ncı maddenin üçüncü fıkrasında belirlenen usule göre maruz kaldığı ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyeceği tespit edilen ve toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike oluşturmayacağı değerlendirilenlerin cezasının konutunda çektirilmesine infaz hâkimi

tarafından karar verilebilir. Mahkûmun durumu, Cumhuriyet başsavcılığınca birer yıllık dönemlere göre 16 ncı maddenin üçüncü fıkrasında belirlenen usule göre incelettirilir. İnceleme sonuçlarına göre hükümlünün iyileştiğinin tespit edilmesi halinde infaz hâkimi, cezanın konutta çektirilmesine dair kararı kaldırır. Mahkûm, denetimli serbestlik müdürlüğü ve bulunduğu yer kolluk makamlarınca izlenir. Toplam cezası on yıldan fazla olan hükümlülerin elektronik cihazların kullanılması suretiyle takibi zorunludur. Bu fıkra yazılı yükümlülüklerle aykırı hareket edilmesi hâlinde cezanın konutunda çektirilmesine dair karar infaz hâkimliğince kaldırılır.”

“(5) Cezanın özel infaz usulüne göre çektirilmesine karar verilenler hakkında tabi oldukları infaz rejimine göre koşullu salıverilme ve denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazı hükümleri uygulanır.”

“e) 105/A maddesinin altıncı ve yedinci fıkraları uyarınca açık ceza infaz kurumuna gönderilenler,”

MADDE 21- 5275 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesinin sekizinci fıkrasında yer alan “veya ikinci defa mükerrir olup 31/7/2023 tarihi itibarıyla bu cezanın infazı için ceza infaz kurumunda bulunan” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 22- 5275 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 11- (1) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla 105/A maddesinin birinci fıkrasında yapılan düzenleme, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce işlenen suçlar bakımından uygulanmaz.”

MADDE 23- 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (ö) ve (r) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“ö) İçeriğin çıkarılması: İçeriğin internet ortamından çıkarılmasını,

r) Uyarı yöntemi: İnternet ortamında yapılan yayın içeriği nedeniyle Kurum veya haklarının ihlal edildiğini iddia eden kişiler tarafından yapılan bildirim,”

MADDE 24- 5651 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin dördüncü fıkrasına “ilişkin olarak” ibaresinden sonra gelmek üzere “içeriğin çıkarılması ve/veya” ibaresi eklenmiş ve fıkranın ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, dokuzuncu fıkrasında yer alan “yayından” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve onbirinci fıkrasına “Başkan tarafından” ibaresinden sonra gelmek üzere “erişim sağlayıcılar ile ilgili içerik ve yer sağlayıcılara” ibaresi eklenmiştir. “Bu karar, erişim sağlayıcılar ile ilgili içerik ve yer sağlayıcılara bildirilerek gereğinin yerine getirilmesi istenir.”

MADDE 25- 5651 sayılı Kanunun Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen 9 uncu maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Kişilik haklarının ihlal edilmesi

MADDE 9- (1) Yayın içeriği nedeniyle kişilik haklarının ihlal edildiğini iddia eden kişiler tarafından içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi amacıyla sulh ceza hâkimliğine başvurulabilir.

(2) Sulh ceza hâkimliğince, ayrıntılı bir inceleme yapılmasına gerek olmaksızın ihlalin ilk bakışta anlaşılabildiği hâllerde yirmi dört saat içinde içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilir.

(3) Yayın içeriği nedeniyle kişilik haklarının ihlal edildiğini iddia eden kişilerin talep etmesi durumunda sulh ceza hâkimliğince, ayrıntılı bir inceleme yapılmasına gerek olmaksızın

ihlalin ilk bakışta anlaşılabilir hâllerde başvuranın adının ihlale konu internet adresleriyle ilişkilendirilmemesine karar verilir. Kararda bildirim yapılacak arama motorlarına yer verilir.

(4) Ayrıntılı bir inceleme yapılmasına gerek olmaksızın ihlalin ilk bakışta anlaşılabilir hâllerde başvuru reddedilir.

(5) Sulh ceza hâkimi, bu madde kapsamında yalnızca ihlalin gerçekleştiği yayın ile sınırlı olarak karar verir. İnternet sitesinde yapılan yayının tümüne yönelik erişimin engellenmesine karar verilemez. Ancak, URL adresi belirtilerek içeriğe erişimin engellenmesi yöntemiyle ihlalin engellenemeyeceğine dair kanaat oluşması veya içeriğin çıkarılması kararının gereğinin yerine getirilmemiş olması hâlinde, gerekçesi açıkça belirtmek kaydıyla internet sitesinde yapılan yayının tümüne yönelik erişimin engellenmesine karar verilebilir.

(6) Sulh ceza hâkimi tarafından verilen karar, erişim sağlayıcılar ile ilgili içerik ve yer sağlayıcılara bildirilmek üzere doğrudan Birliğe gönderilir. Bu karar, Birlik tarafından erişim sağlayıcılar ile ilgili içerik ve yer sağlayıcılara bildirilir. Bildirim üzerine kararın gereği derhâl ve en geç dört saat içinde yerine getirilir.

(7) Bu madde kapsamında verilen karara konu kişilik hakkının ihlaline ilişkin yayının başka internet adreslerinde de yayınlanması durumunda ilgili kişi tarafından Birliğe müracaat edilerek, kararın bu adresler için de uygulanması talep edilebilir. Talebin Birlik tarafından kabul edilmesi halinde mevcut karar bu adresler için de uygulanır. Talebin Birlik tarafından kabulüne karşı kararı veren hâkimliğe itiraz edilebilir. İnternet sitesindeki yayının tümüne yönelik erişimin engellenmesi kararlarında bu fıkra hükmü uygulanmaz.

(8) Erişimin engellenmesine konu içeriğin çıkarılmış olması durumunda hâkim kararı kendiliğinden hükümsüz kahr. İnternet sitesinin tümüne yönelik verilen erişimin engellenmesi kararına konu içeriğin çıkarılmış olması durumunda ise ilgilinin talebi üzerine kararı veren sulh ceza hâkimliği tarafından karar kaldırılır.

(9) Bu madde uyarınca sulh ceza hâkimliklerince verilen kararlara karşı 5271 sayılı Kanun hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebilir. Kararına itiraz edilen hâkim veya itirazı incelemeye yetkili merci gerekli görmesi halinde tarafları dinleyebilir.

(10) Bu madde uyarınca verilen kararların gereğini yerine getirmeyen erişim sağlayıcılar ile ilgili içerik ve yer sağlayıcının sorumluları bin günden beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(11) Bu madde uyarınca verilen içeriğin çıkarılması kararının gereğinin Türkiye’den günlük erişimi on milyondan fazla olan yurt dışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcı tarafından yerine getirilmemesi durumunda ilgili kişi tarafından yapılan müracaat üzerine Birlik, kararın uygulanmasını sağlamak için sosyal ağ sağlayıcıya yeniden bildirimde bulunur. Bildirime rağmen kararın gereğinin yirmidört saat içinde yerine getirilmemesi durumunda ilgili kişi tarafından sosyal ağ sağlayıcının internet trafiği bant genişliğinin yüzde elli oranında daraltılması için kararı veren sulh ceza hâkimliğine başvurulabilir. Başvurunun kabulüne ilişkin hâkim kararının uygulanmasından itibaren otuz gün içinde içeriğin çıkarılmaması halinde ilgili kişi tarafından sosyal ağ sağlayıcının internet trafiği bant genişliğinin yüzde doksan oranına kadar daraltılması için kararı veren sulh ceza hâkimliğine başvurulabilir. Hâkim ikinci başvuru üzerine vereceği kararda, yüzde elliden düşük olmamak kaydıyla, sunulan hizmetin niteliğini de dikkate alarak daha düşük bir oran belirleyebilir. Hâkim tarafından verilen kararlar erişim sağlayıcılara bildirilmek üzere Birliğe gönderilir. Kararların gereği, bildirimden itibaren derhâl ve en geç dört saat içinde erişim sağlayıcılar tarafından yerine getirilir. İçeriğin çıkarılması kararının gereğinin yerine getirilmesi halinde ilgilinin talebi üzerine kararı veren sulh ceza hâkimliği tarafından internet trafiği bant genişliğinin daraltılmasına ilişkin karar kaldırılır.”

MADDE 26- 27/11/2007 tarihli ve 5718 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanunun 27 nci maddesinin birinci ve dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) İş sözleşmeleri, işçinin mutad işyeri hukukunun emredici hükümleri uyarınca sahip olacağı asgarî koruma saklı kalmak üzere, tarafların sözleşmeyle belirledikleri hukuka tâbidir.”

“(4) Ancak hâlin bütün şartlarına göre işin yapıldığı yer hukukunun işin yapıldığı sırada uygulanmak zorunda olan hükümleri hariç olmak üzere, iş sözleşmesiyle daha sıkı ilişkili bir hukukun bulunması hâlinde sözleşmeye birinci, ikinci ve üçüncü fıkra hükümleri yerine bu hukuk uygulanabilir.”

MADDE 27- 11/12/2010 tarihli ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kurulu Kanununun 28 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendine “boş kadro şartı aranmaksızın,” ibaresinden sonra gelmek üzere “kalan görev süresini tamamlamak üzere” ibaresi, (b) bendine “Kurul üyeliği” ibaresinden sonra gelmek üzere “görev süresinin tamamlanması hariç” ibaresi ve aynı bende aşağıdaki cümleler eklenmiş, (ç) bendine “yazılı” ibaresinden sonra gelmek üzere “seçim veya” ibaresi eklenmiş ve bendin ikinci cümlesinde yer alan “Atama” ibaresi “Seçim veya atama” şeklinde değiştirilmiştir.

“Görev süresini tamamlayanlardan, adli yargı hâkim ve savcıları arasından seçilmiş olan üyeler Yargıtay üyeliğine, idari yargı hâkim ve savcıları arasından seçilmiş olan üye Danıştay üyeliğine, boş kadro olup olmadığına bakılmaksızın Genel Kurul tarafından seçilebilir. Boş kadro olmaması halinde ilk boşalan üye kadroları kendilerine tahsis olunur.”

MADDE 28- 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

“(2) 200 üncü ve 201 inci maddelerdeki parasal sınırların uygulanmasında hukuki işlemin yapıldığı, 341 inci, 362 nci ve 369 uncu maddelerdeki parasal sınırların uygulanmasında davanın açıldığı tarihteki miktar esas alınır.”

MADDE 29- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 30- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.